

พระราชบัญญัติ

การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

แนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนด

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ dx.opdc.go.th

ข้อคิดเบื้องต้น

ไม่ต้องตื่นตระหนก

กฎหมายฉบับนี้มีได้ต้องการมุ่งผลเลิศ แต่ต้องการเพียงให้หน่วยงานราชการ
นำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้อย่างแท้จริง - เป็นกฎหมาย ๐.๔ มิใช่กฎหมาย ๔.๐

มุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกประชาชน

ความเป็นมา

คณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้ดำเนินการจัดทำร่างกฎหมาย และสำนักงานฯ ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มี.ค. ๒๕๖๔ เห็นชอบร่าง พรบ. และให้เสนอรัฐสภา

ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ด้วยคะแนนเสียง เห็นด้วย ๓๘๔ เสียง ไม่เห็นด้วย ๐ งดออกเสียง ๑

ทำไมกฎหมายฉบับนี้จึงพิเศษกว่ากฎหมายอื่น ๆ ที่ผ่านมา

เป็นกฎหมายกลาง

นิยามคำว่า “ขออนุญาต” และ “อนุญาต” ไว้อย่างกว้าง (ในลักษณะบทกวาด)

ขยายขอบเขตให้ใช้บังคับกับกรณีอื่น เช่น จัดส่งเอกสาร จ่ายค่าธรรมเนียม ฯลฯ ด้วย

การขอยกเว้นต้องดำเนินการผ่านหน่วยงานกลางเท่านั้น

กำหนดให้ต้องทำทันที (ดู ม. ๑๕ วรรคสาม, ม. ๒๐ วรรคสอง, ม. ๒๑ วรรคสาม)

ทำไมกฎหมายฉบับนี้จึงพิเศษกว่ากฎหมายอื่น ๆ ที่ผ่านมา

ไม่มุ่งผลเลิศ แต่ต้องการเพียงให้หน่วยงานราชการ
นำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้อย่างแท้จริง

เป็นกฎหมาย ๐.๔ มิใช่กฎหมาย ๔.๐

มุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกประชาชน

ประชาชนยื่นคำขออนุญาต
ทางอิเล็กทรอนิกส์ (ม. ๗)

การแสดงใบอนุญาตด้วย
วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
(ม. ๑๓, ๑๔)

การปฏิบัติราชการทาง
อิเล็กทรอนิกส์ภายใน
หน่วยงาน (ม. ๑๕ – ๑๗)

ประชาชนยื่นคำขออนุญาต
ทางอิเล็กทรอนิกส์ (ม. ๗)

ประชาชนยื่นคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์ — ขอบเขต

การขออนุญาตตามกฎหมายนี้ มีความหมายอย่างกว้าง แทบจะรวมการติดต่อราชการในทุกเรื่อง

Rule of thumb : ถ้าไม่แน่ใจ ให้ตีความว่าเป็นการขออนุญาตตามกฎหมายนี้

❌ ไม่ใช้กับการจดทะเบียนที่ต้องดำเนินการเองเฉพาะตัว

❌ ใช้เฉพาะกับ “การยื่นคำขอ” “การจัดส่งหนังสือ/เอกสาร” และ “การตอบกลับ”

❌ ไม่ใช้กับเรื่องที่หน่วยงานเป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ

ประชาชนยื่นคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์ – ขั้นตอน

ติดต่อโดยใช้ช่องทางที่หน่วยงานกำหนด (ม. ๑๐ + ๒๐ วรรคหนึ่ง)

ถ้าไม่ได้กำหนดไว้ จะติดต่อช่องทางใดก็ได้
ที่หน่วยงานของรัฐนั้นใช้อยู่ (ม. ๒๐ ว.สอง)

วิธีที่ง่ายที่สุด คือ อีเมล
(ดูระเบียบสารบรรณฯ ด้วย)

หากส่งผิดที่ เจ้าหน้าที่ฯ มีหน้าที่ส่งต่อ
หรือแจ้งให้ประชาชนทราบ

หากหน่วยงานได้กำหนดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติม ตาม ม. ๘ ผู้ยื่นคำขอก็ต้องปฏิบัติ
ตามวิธีการที่กำหนดไว้ด้วย

ประชาชนยื่นคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์ – ขั้นตอน

ไม่ต้องลงนามรับรองสำเนาเอกสาร (ม. ๗ วรรคสอง)

ไม่ต้องกรอกข้อความตามแบบ (แต่ขอให้มีข้อมูลครบตามแบบ) (ม. ๗ วรรคสาม)

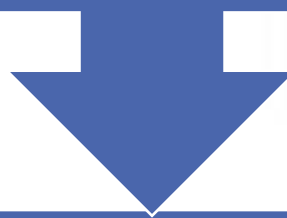
หากส่งทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ต้องส่งมากกว่าหนึ่งชุด (ม. ๗ วรรคสาม)

ผู้อนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ราชการเป็นผู้ออก (ม. ๙)

ประชาชนยื่นคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์ – ขั้นตอน

ให้ถือว่าหน่วยงานฯ ได้รับคำขอตามวันและเวลาที่คำขอฯ ได้เข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานฯ เว้นแต่เป็นเวลานอกทำการ ให้ถือว่าในรับในวันและเวลาทำการถัดไป (ม. ๑๐ วรรคหนึ่ง)

ในกรณีที่ประชาชนส่งผิดช่องทาง หากเจ้าหน้าที่ฯ พบเข้า ก็ต้องส่งต่อหรือแจ้งให้ประชาชนทราบ (ม. ๑๐ วรรคสอง)

เมื่อรับคำขอมมาแล้ว กม. มิได้กำหนดให้การพิจารณาต้องดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หน่วยงานสามารถดำเนินการตามขั้นตอนปกติได้ ซึ่งรวมถึงการเรียกให้ ปชช มาแสดงตัว หรือเข้ารับการทดสอบ ฯลฯ

ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นที่ต้องเรียกสำเนาเอกสารที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ออก ให้หน่วยงานฯ จัดทำสำเนาและรับรองความถูกต้องเองโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย (ม. ๑๒)

ประชาชนยื่นคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์ — ขั้นตอน

ในการตอบกลับประชาชน (ไม่ว่าจะในขั้นตอนใด) กฎหมายให้ตอบกลับด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในช่องทางที่ประชาชนใช้ติดต่อมานั้น

ถ้าประชาชนไม่ได้แจ้งมาในคำขอว่าให้ติดต่อกลับทางใด ตามตัวบทให้ถือว่าประชาชนต้องการให้ติดต่อกลับในช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

แต่โดยความมุ่งหมาย ไม่ได้ต้องการให้กระหนาบสิทธิประชาชน หน่วยงานควรถามให้แน่ใจว่าประชาชนต้องการให้ติดต่อทางใด

ในกรณีที่ติดต่อกลับทางอีเมล หน่วยงานควรหาช่องทางติดต่อเพื่อยืนยันว่า ปชช. ได้รับอีเมลนั้น

ประชาชนยื่นคำขออนุญาต
ทางอิเล็กทรอนิกส์ (ม. ๗)

การแสดงใบอนุญาตด้วย
วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
(ม. ๑๓, ๑๔)

การปฏิบัติราชการทาง
อิเล็กทรอนิกส์ภายใน
หน่วยงาน (ม. ๑๕ — ๑๗)

การแสดงใบอนุญาตด้วย
วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

(ม. ๑๓, ๑๔)

การแสดงใบอนุญาตด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ — ขอบเขต

ในกรณีของการแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย กม. จะใช้กับทุกกรณี โดยไม่มีข้อยกเว้น

ในกรณีการแสดงผลใบอนุญาต/เอกสารสำคัญเมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขอ จะไม่ใช้กับบัตร ใบอนุญาต หรือเอกสารสำคัญที่กำหนด “ยกเว้น”ไว้ในกฎกระทรวง (ม. ๑๔)

การเสนอใบอนุญาตด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ – ขั้นตอน

กรณีกฎหมายกำหนดให้เสนอใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยประชาชนสามารถเสนอใบอนุญาตด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่หน่วยงานประกาศกำหนดได้ (ม. ๑๓ (๑))

ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบความถูกต้องของใบอนุญาตผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่หน่วยงานต้องจัดเตรียมไว้ได้ (ม. ๑๓ (๒))

กรณีกฎหมายให้เจ้าพนักงานฯ มีอำนาจขอตรวจสอบใบอนุญาตฯ ประชาชนสามารถเสนอใบอนุญาตหรือเอกสารหลักฐานเป็นภาพทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นก็ได้ (ม. ๑๔)

การเสนอใบอนุญาตด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ – ขั้นตอน

กรณีกฎหมายให้เจ้าพนักงานฯ มีอำนาจขอตรวจสอบใบอนุญาตฯ ประชาชนสามารถเสนอใบอนุญาตหรือเอกสารหลักฐานเป็นภาพทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นก็ได้ (ม. ๑๔)

หน่วยงานที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตฯ ดังกล่าว
มีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลเอง ว่าข้อมูล
ที่ผู้รับใบอนุญาตแสดง ตรงตามข้อมูล
ที่หน่วยงานจัดเก็บไว้หรือไม่

หากหน่วยงานอื่นร้องขอมาให้ตรวจสอบ
ไม่ว่าจะขอมาโดยวิธีการปกติหรือ
โดยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม ก็ต้องตรวจสอบ
และแจ้งผลให้หน่วยงานทราบ (ม. ๙, ๑๕)

ประชาชนยื่นคำขออนุญาต
ทางอิเล็กทรอนิกส์ (ม. ๗)

การแสดงใบอนุญาตด้วย
วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
(ม. ๑๓, ๑๔)

การปฏิบัติราชการทาง
อิเล็กทรอนิกส์ภายใน
หน่วยงาน (ม. ๑๕ – ๑๗)

การปฏิบัติราชการทาง
อิเล็กทรอนิกส์ภายใน
หน่วยงาน (ม. ๑๕ – ๑๗)

การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในหน่วยงาน

การส่งเรื่องถึงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ระหว่าง จนท. กับหน่วยงาน ระหว่างประชาชนกับหน่วยงาน หรือ จนท. สามารถทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ถือเป็น การชอบด้วยกฎหมาย และใช้เป็นหลักฐานได้ตามกฎหมาย (ม. ๑๕ วรรคหนึ่ง)

ในกรณีที่ กม. กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ฯ ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหนังสือ หรือเป็นเอกสาร หากได้ทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามระบบที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดแล้ว ถือว่าได้ทำโดยชอบด้วย กม. นั้นแล้ว (ม. ๑๖)

การจัดเก็บข้อมูลตาม กม. ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ กรม. อาจมีมติ ให้จัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ (ม. ๑๗)

การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในหน่วยงาน

ในกรณีที่ กม. กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ฯ ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหนังสือ หรือเป็นเอกสาร หากได้ทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามระบบที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดแล้ว ถือว่าได้ทำโดยชอบด้วย กม. นั้นแล้ว (ม. ๑๖)

เช่น ม. ๒๖ พรฎ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ — การสั่งราชการ โดยปกติให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร ฯลฯ

ม. ๘ พรฎ ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ — การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ ฯลฯ

การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในหน่วยงาน

ในกรณีที่ กม. กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ฯ ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหนังสือ หรือเป็นเอกสาร หากได้ทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์**ตามระบบที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดแล้ว** ถือว่าได้ทำโดยชอบด้วย กม. นั้นแล้ว (ม. ๑๖)

หน่วยงานจึงควรดำเนินการออกประกาศตาม ม. ๑๖ เพื่อกำหนดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ฯ เพื่อรองรับความชอบด้วยกฎหมายของวิธีการดังกล่าว (เช่น รองรับการทำงานทางไลน์ ฯลฯ)

พิจารณาให้ถูกต้องสอดคล้องกับระเบียบที่เกี่ยวข้อง อาทิ ในกรณีราชการบริหารส่วนกลาง ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณฯ

ขอบคุณ

กองพัฒนากฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ dx.opdc.go.th